

Den Styrkede Pædagogiske Læreplan udgave 1 - 01.juli 2020 for Grønnevang Børnehus

Den Styrkede Pædagogiske Læreplan skildres som en blomst med røde og blå blade – et pædagogiske grundlag med tilhørende temaer og 12 mål – der tilsammen beskriver læringsmiljøet.

I arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan i Grønnevang Børnehus i gennem de sidste to år, står det os helt klart, at læreplanstemaerne ikke kan ses adskilt, men som dele af et samlet pædagogisk læringsmiljø, hvor flere temaer er på spil hele tiden.

Det vil være svært at forestille sig et emne, hvor vi ikke taler med børnene – ergo er sproget på spil hele tiden, ligesom de personlige og sociale kompetencer er. I alle sammenhænge hvor børn og voksne er sammen, er der et samspil – hvori vi berører hinanden.

Vi har derfor valgt, at vi vil fortsætte med at arbejde med vores årshjul, som vi synes giver god mening i forhold til at fokusere konkret på hvert læreplanstema hen over året – samtidig med, at vi har det hele i spil hele tiden.

Årsplan for 2020-21 er følgende:

Periode	Pædagogiske emner	Formål	Forældreaktiviteter	Læringsmiljøer/aktiviteter
1.Maj	Vi etablerer nye grupper, og starter lidt op på august emnet.	Børnene introduceres til nye venskaber, eventuelt nye voksne og nye rammer, afhængig af alder.	Spiseaftener på alle grupper – vi gentager succesen Forældresamtaler med alle forældre til børn, der flytter gruppe <i>Alt dette er aflyst, grundet corona, men vi håber at kunne gøre det på et senere tidspunkt</i>	

Periode	Pædagogiske emner	Formål	Forældreaktiviteter	Læringsmiljøer/aktiviteter
Juli	Sommerferie			
Uge 19-36 midten af maj til midten af september (minus sommerferi en)	Hvem er jeg – og hvem er jeg i gruppefællesskab med?	Hvem er jeg, hvem er min familie hvor bor jeg, hvilket fællesskab er jeg en del af hvem er jeg i min gruppe – i det store fællesskab - skabe tilhørsforhold til egen gruppe. Vi ønsker, der ud over, at give børnene en social forståelse for hvordan vi skal være sammen – samt hvordan man er en god kammerat.	Find gerne nogle billeder af jeres familie, hund, kæledyr, onkler og tanter – venner og andet som har betydning for barnet.	Kroppen – vi tegner os selv og arbejder med kropsbevidsthed På besøg hjemme og fotografere hvor vi bor Tegne os selv på portrætter.
	Samarbejde med skolen og de øvrige institutioner	Styrke børnene i deres overgang til skolen gennem besøg på skolen – og med afsæt i konkret emner inden for science, dialogisk læsning og Mutter Grib som fælles tredje. Forberedelse og planlægning i september – starter i uge 43.	Forældremøde for kommende skolestarter <i>Dato udmeldes når vi kender retningslinjer for forsamlinger.</i>	

Periode	Pædagogiske emner	Formål	Forældreaktiviteter	Læringsmiljøer/aktiviteter
Uge 37-38 To uger i september	Høstuger	<p>Vi ønsker, at alle børn i Grønnevang skal stifte bekendtskab med hvor det vi spiser og drikker, kommer fra – fra jord til bord.</p> <p>Vi afslutter med en høstfest/spiseaften – som er en kulturel begivenhed/tradition som binder os alle sammen uanset hvilken religion og kultur vi i øvrigt er en del af.</p>	<p>Alle forældre inviteres til spiseaften i september – kom og smag på vores lækkerier.</p> <p><i>Vi håber det kan lade sig gøre, grundet corona</i></p>	Vi tilberede diverse delikatesser, af det som vi har sået, plantet og høstet gennem forår og sommer.
Uge 39-41 September-oktober	Motionsløb (krop og bevægelse)	<p>Få kendskab til sin krop og udfordre sig selv og se hvad man har mod til – måske få overskredet nogle grænser</p> <p>Vi ønsker at give børnene en oplevelse af at være en del af et større fællesskab og få grundlagt kimen til en landsdækkende begivenhed</p>	Øv gerne børnene i at gå/cykle selv.	
Uge 42	Efterårsferie			

Periode	Pædagogiske emner	Formål	Forældreaktiviteter	Læringsmiljøer/aktiviteter
Uge 43-51 November og december	Juleforberedelser og jul	<p>Vi tilstræber at give børnene en kulturel forståelse gennem julen som tradition – det sociale tilhørsforhold der skabes gennem traditioner både i forhold til egen stue, Grønnevang børnehus og hele Grønnevang distrikt.</p> <p>Vi ønsker yderligere at give børnene mulighed for at være en del af den sociale dannelse der er i at give nogle gaver for at glæde andre.</p> <p>Udfolde sig kreativt og på forskelligvis pynte op, bage, se julekalender og synge til glæde for fællesskabet.</p>	Forældre inviteres til Luciaoptog for de ældste i afdeling Frødalen og lysfest for de mindste på Tolvkarlevej. Henholdsvis d.? og 13.december	
Uge 52-1	Juleferie			

Periode	Pædagogiske emner	Formål	Forældreaktiviteter	Læringsmiljøer/aktiviteter
Uge 2-13 Januar, februar og marts	Klassisk børnelitteratur	Gennem arbejdet med fortællinger i forskellige former ønsker vi at give børnene kendskab til forskellig traditionel børnelitteratur og film, samt rim og remser. Vi ønsker videre at arbejde med kropslige udtryksformer.	Som afslutning på emnet inviteres forældre til kaffemik	
I uge 6	Fastelavn/Crazy-Days	Vi ønsker at vende tingene på hovedet, være kreative og turde fjolle – give slip på det stive og formelle. Yderligere ønsker vi at styrke finmotorikken gennem klippe/klister ved forberedelse. Afslutter ugen med tøndeslagning om formiddagen.	Alle forældre inviteres til eftermiddagskaffe og boller kl. 14.00-15.30 d.12.februar	
Uge 7	Vinterferie			

Periode	Pædagogiske emner	Formål	Forældreaktiviteter	Læringsmiljøer/aktiviteter
April, maj og juni	Natur og naturvidenskab - herunder Påske	<p>At vække børnenes interesse og nysgerrighed i forhold til naturen, så de på sigt har en forståelse for, at de skal passe på naturen.</p> <p>Intentionen er også at give børnene en fornemmelse af at naturen vågner – spiring, start på jord til bord og høst, kriblekrabledyr, vejrænomæner o.s.v. og dermed også en større viden omkring natur og naturfænomener.</p>	Vi planter blomster en formiddag sammen med evt. bedsteforældre eller hvem der ellers kan komme – i 2021	
Uge 13	Påskeferie			

Andre aktiviteter i vores årshjul:

Forældresamarbejde:

- Ud over den daglige kontakt – samtaler efter behov
- Forældresamtaler når barnet starter og skifter gruppe
- Spiseaften på alle grupper en gang om året
- Forældremøde i september
- Kaffeeftermiddage i forbindelse med Lucia, Fastelavn og afslutning på emner – plus når Dagtilbudsrådet arrangerer
- Dokumentation som viser hvad vi er optaget af, som gør det muligt for forældrene at koble sig på vores emner

For skolebørn:

- kommer der yderligere vigtige datoer:
- Forældremøde i maj – VIGTIGT alle kommer – *udskudt til når det er muligt*
- Samtaler i november-december
- Afslutning i april

Vores tilgang til de 6 pædagogiske temaer – med tilhørende 12 mål – *de røde blade*:

Alsidige personlige udvikling

Tilhørende mål:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.*

Dette er læreplanstema, knytter sig tæt til "dannelse og børneperspektiv" i "Det fælles pædagogiske grundlag". Dannelse er en dybere og mere grundlæggende form for læring, som handler om, at barnet øver sig i *selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritet*, og dette er grundlaget for at arbejde med børnenes alsidige udvikling. Personlig alsidig udvikling handler om at støtte det enkelte barns identitetsdannelse – "Jeg er mig".

Dette er altså et læreplanstema, som aldrig kan stå alene, men som hele tiden tænkes ind i arbejdet med de andre læreplanstemaer. Det tænkes ind i alt, hvad der foregår i daginstitutionen, og det er hele tiden på spil – barnet lærer og udvikler sig hele tiden. Det er derfor vigtigt, at vi som pædagoger hele tiden er opmærksom på at skabe de bedst mulige rammer og muligheder for det enkelte barns alsidige personlige udvikling uanset om, det er i vokseninitierede aktiviteter, dagligdagens rutiner eller børnenes egen leg.

Når vi taler om børns alsidige personlige udvikling, er der altså særligt 4 egenskaber/kompetence, som det er vigtigt, at vi som voksne med vores pædagogiske tilgang til børnene og vores læringsrum skaber mulighed for at udvikle og styrke:

Engagement: - at være nysgerrig og at være optaget af og følelsesmæssigt involveret i noget/nogen. Barnet udvikler engagement, når det indgår i betydningsfulde relationer med voksne (og børn) der respekterer og værdsætter dem.

Gåpåmod: - at udvikle sig handler bl.a. om at lade sig udfordre og flytte sine grænser og det kan ikke undgås at dette af og til gør barnet frustreret og forvirret. Barnet har brug for voksne, der hjælper barnet til at udtrykke og forstå følelser på en sådan måde at det ikke mister gåpåmodet. De voksne skal støtte børnene i at turde gå egne veje, at vælge til og vælge fra og turde fejle.

Livsduelighed: - at turde kaste sig ud i livet kræver selvtillid og selvværd. For styrke dette skal der være plads til, at børnene kan udtrykke egne interesser og holdninger enten alene eller sammen med andre. De skal mødes af respektfulde og anerkendende voksne, der giver dem mulighed for medbestemmelse og oplevelsen af at være betydningsfulde og høre til.

Deltagelseskompetence: - Børnene skal møde voksne, der støtter dem i at turde deltage i og udfolde sig i fællesskabet. Børns deltagelse kan være iagttagende eller mere initiativtagende i aktiviteter og relationer, det vigtige er ikke, hvordan barnet deltager, men at den voksne sørger for at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn, og den voksne har øje for at der er forskellige måder at deltage på.

I Grønnevang Børnehuse støtter vi barnets personlige alsidig udvikling ved at arbejde ud fra en anerkendende pædagogiske tilgang, hvor barnets perspektiv tages alvorligt. Vi arbejder desuden ud fra en science didaktisk tilgang, hvor vi både "går bagved, ved siden af og foran" barnet. Hvad enten der er tale om aktiviteter sat i gang af voksne eller der er tale om dagligdagens rutiner fordyber vi os i processen – det er i processen læring og udvikling sker og ikke i produktet eller slutmålet.

Social udvikling

Tilhørende mål:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.*

Vi ser det enkelte barn som en spirende plante og som skal have den nødvendige pleje for at blive en sprudlende blomst.

Det er et cirkulært børnesyn der ser barnet som en del af en helhed og del af en kontekst. Barnet påvirkes af mange - familie, pædagoger, andre børn, venskaber, modgang, medgang og oplevelser, stimulering af sanser. I de relationer og samspil barnet er en med spiller i udvikles barnet.

Hvis, der i nogen af de led, barnet udvikler sig i er u hensigtsmæssige forstyrrelser i kort eller længere tid vil det påvirke barnets trivsel. Det er forskelligt fra barn til barn hvad der forstyrrer og hvor meget og hvor lidt det forstyrres. Vi kan derfor antage at mange børn i nogen og forskellig grad vil opleve sig i en udsat position på forskellige tidspunkter i dets barndom.

I den nye styrkede læreplan er det at indgå i og høre til i et fællesskab meget vigtigt for et barns trivsel og generelle udvikling. Der er i Dagtilbudsloven §8 stk 5. taget højde for at vi som personaler har vores opmærksomhed rettet mod børn i udsatte positioner. Men hvad er udsatte positioner? (Se afsnittet i det pædagogiske grundlag, om børn i udsatte positioner).

Et barn i en udsat position føler sig ofte sat uden for fællesskabet og kan føle sig utilstrækkelig i jagten på at høre til.

For at et barn i Grønnevang børnehus skal kunne udvikle sig socialt har vi stor opmærksomhed på vores aktiviteter, vores fællessamlinger og vores muligheder for at skabe plads til at være fordybet i små grupper. Vi værner om retten til fordybelse, men vi understøtter, så der kommer en balance i både at være i de små og i de store grupper. Man kan ikke udelukkende vælge ikke at være en del af en større gruppe. De voksne understøtter og guider der hvor det kan være særligt udfordrende med en større gruppe.

Vi går i dialog med børnene der hvor der er kommet meningsforskelle i legen og det har skabt forstyrrelse og nogen gange ender i konflikt. Vi tilgår dialogen med low-araousal, hvor vi nedtoner stemningen og snakker når stemningen har lagt sig. Vi lader alle parter komme til orde og har opmærksomhed på at ingen går fra konflikten som tabere. Sammen finder vi andre måder at gøre tingene på.

Vi går på jagt med børnene og undersøger mulighederne for nye og andre fællesskaber.

Et barn har mange sprog verbalt og nonverbalt, kropsligt og kreativt. Det er vores opgave at lytte ikke til det vi tror de siger, men til det der rent faktisk bliver sagt. Når barnet vælger at tale til os og har noget på sinde så er det vores opgave at lytte for at forstå.

Kort sagt, så skal vi understøtte trivsel, sociale fællesskaber, empati og relations dannelse. Desuden skal vores læringsmiljøer understøtte fællesskaber hvor i det at være forskellig er en ressource og som bidrager til demokratisk dannelse (Rammerne for den styrkede pædagogiske læreplan.)

Kommunikation og Sprog

Tilhørende mål:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.*

I Grønnevang børnehus understøtter vi barnets sprog ved at arbejde med:

- 1) Sprogligt læringsmiljø
- 2) Samtalen (turtagning)

- 3) Hanen - Ugle
- 4) Dialogisk læsning
- 5) Biliteracy

Et sprogligt læringsmiljø

Som pædagog er det vigtigt at vi møder barnet i børnehøjde, dvs. face to face. Vi inviterer os med legen, med en lille gruppe børn, hvor vi nemmere kan UGLE, altså holde udvig med der sker i børnegruppen.

Vi laver et 'rum' i rummet, det kan være med en lille gruppe børn på et tæppe, eller gå på opdagelse sammen, eller sidde og UGLE på sandkassekanten. Hvis vi er pressede, og skal rejse os fordi vi bliver forstyrrede, sker der en opløsning af børn og kommunikation. Vi lægger/sætter os gerne på gulvet for at få face to face kontakten.

Giver barnet mulighed for at imitere os, og omvendt.

Faste pladser til frokost, og muligvis til beskæftigelse ved borde, hvor pædagogen UGLE´r, og ved nu, at for at kunne invitere afventende børn ind skal vi bruge strategier. Det kan være det afventende barn eller det stille barn sidder over for den voksne, de børn med egen dagsorden ved siden af, så det er nemt at give dem en hånd på skulderen.

I garderoben sætter pædagogen sig i børnehøjde med barnet, her bliver det guidet og vejledt i påklædning, hvilket er et godt grundlag for samtalen. Vi arbejder på at få piktogrammer. Børnene kan her hjælpe hindanden, pege ud, 'her er regnbukser' osv. Dette hjælper til overskuelighed.

Samtalen

I en presset hverdag kan det være svært at komme rundt om alle børn. Men med vores små grupper og ved at være nærværende, styrker vi barnet, der hvor det er, vi bruger turtagningsmodellen, den hvor vi vipper mellem pædagog og barn, i en dialog på mindst 5 turtagninger.

Vi er bevidste om at ros kan have utilsigtet virkning, på de børn, der har brug for længere tid, da de kan blive blokerede, når de børn der er hurtige bliver rost.

Samtalen er det bedste middel til sprogudvikling (læreplans bogen) ved at tilføje flere ord, udvide sætningen, dette har alle børn glæde af og specielt her i Grønnevang, hvor vi arbejder på at udvikle og udvide sproget for børn på alle niveauer.

Tillid og tryghed, samt et kærligt tonefald, og en interesseret kropsholdning, gør at barnet føler, det har værdi med det de siger.

Hanen i hverdagen

De vigtigste principper i Hanen er det der hedder at "UGLE".

UGLE er måden man forholder sig til kommunikation og samtale med børn, hvor det er barnet der viser vejen.

UGLE står for

- Udkik
- Give tid
- Lytte

I hverdagen er det altid mest overskueligt at holde udkik når man har børnene i små grupper.

Det er også nemmest at give hvert enkelt barn tid til at få sagt det barnet vil, og det er også i den lille gruppe vi som voksne kan koncentrere os om at lytte.

Små grupper kan finde sted hele dagen.

Det kan være samtaler ved aflevering, små samlinger frem for store, aktiviteter med fordybelse, Læseleg, måltiderne, leg på legepladsen.

Hvis en voksen kan skabe et "rum" med ro kan der **UGLE's**.

Dialogisk læsning

I Grønnevang Børnhus er alle børn med i en læsegruppe.

Grupperne består af 2-3 børn hos de små og 4-5 børn hos de ældste.

Vi benytter konceptet "Læseleg" som er et veludviklet redskab der er nemt tilgængelig for pædagogen.

Alle bøger er udvalgt, så de udvider sproget for præcis den alder/niveau bogen er valgt til i konceptet.

Der er et lille hæfte til hver bog. I hæftet vælger man 1-2 af opgaverne som man laver sammen med børnene lige efter at have læst bogen.

Det er specielt godt hvis man har konkrete der passer til bogen, som man kan lade børnene håndtere for at give bedre forståelse. (Eksempelvis træfigurerne til bukkebruse eventyret).

Vi bruger Grønnevang-metoden der blev udviklet da Hillerød startede Læseleg op. Og vi gør det lidt anderledes end foreskrevet, da vi forsøger at give børnene ekstra udbytte af læsningen.

- De 0-3 årige "bider i bøger", dvs. Der skal ligge pegebøger tilgængeligt i børnehøjde i vuggestuen hver dag, for at tænde børnenes nysgerrighed over for bøger.
- De 0-5 årige læser samme bog 4 gange på 2 uger, og den sidste gang bogen læses kan den læses på stuen.
- De 5-6 årige læser samme bog 2 gange på en uge.

Vi tilstræber, som det anbefales at:

- De 0-3 årige får læst 15 bøger om året
- De 3-4 årige får læst 15 bøger om året
- De 4-5 årige får læst 20 bøger om året

- De 5-6 årige får læst 40 bøger om året

Dialogisk læsning lægger vægt på samtalen/dialogen om det der sker i bogen. Derfor er det yderst vigtigt at oplæseren holder Meget lange pauser, nærmest kunstigt lange, for at børnene kan nå at forholde sig til billederne og fortællingen, så de selv kan komme med kommentarer eller spørgsmål. Det er når børnene byder ind og begynder at bruge deres eget sprog at de tager ejerskab af dialogisk læsning.

Tillid og tryghed, samt et kærligt tonefald, og en interesseret kropsholdning, gør at barnet føler, det har værdi med det de siger.

Biliteracy

Vi bruger blandt andet skriftsproget ved at give både små og store børn farveblyanter til at kradsse streger. Få forældre til at skrive 5 ord, der omhandler emnet vi arbejder med, på deres eget sprog, vi synliggøre gøre ved at hænger det på væggen. Vi vil arbejde med, hvordan vi kan få skriftsproget mere en i legen, på en naturlig måde, også på legepladsen. Vi kunne eventuelt lave træpenge med tal på osv.

Vi har børnene med når vi laver praktiske ting, vi bruger sproget ved for eksempel at sige ordet 'kost' og derefter give barnet kosten. Sprog og begreb hænger sammen.

Materialer

Det udvider sproget, at have materialer til sprogtilegnelsen, for eksempel kufferten med rekvisitter til bøgerne, sangkufferter, sprogposer, udklædningstøj til rollelege. Dette gælder for både store og små børn, niveauet skal være alderssvarende.

Krop, sanser og bevægelse er på vej

Tilhørende mål:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.*

Vi har børnene i den periode af deres liv, hvor deres motorik udvikles hurtigt og eksplosivt. Inden for barnets første 18 mdr. vil/skal dets grundmotorik være rimeligt grundlagt, og de næste år automotoriseres flere og flere bevægelsesmønstre. Når vi sender barnet videre i skole, skulle det gerne være nået gennem den fundamentale bevægelsesfase. Det er vigtigt, så barnet ikke skal bruge energi på det i skolen, men i stedet kan bruge energien på den læring skolen står for.

Derfor prioritere vi selvfølgelig den motoriske udvikling højt!

Vi har 2 huse der både inde og ude er indrettet til at kunne bevæge sig i. Vi har legetøj, møbler og redskaber til brug for motorisk læring. Vi bruger nærmiljøet til at udfordre børnene.

Vi styrker barnets primære sanser, så vi på den måde kan være med til at sikre, at barnet får et sundt og velstimuleret sanseapparat, en aldersvarende motorik, og dermed også skaber fundamentet for deres sociale, kognitive, emotionelle og fysiske udvikling.

Ud over det mest oplagte, som at hoppe, danse, dreje, trille og gyng. Har vi også fokus på at styrke muskel-led sansen, når vi ex. øver selvhjulpenhed, ved barnet selv øver i at tage tøj af og på, øser mad op og andre dagligdagsting. Ting der skal blive naturlige og automatiseres, så barnet kan bruge sit fokus og energi på anden læring.

Den vestibulære sans registrerer hovedets bevægelser, så vi har styr på op, ned, højre, vestre, over og under. Derfor er det vigtigt vi hver dag triller, drejer og snurre rundt med barnet. Sammen med synssansen, er det en praktisk sans. Så vi ikke går eller løber ind i andre mennesker, kan finde rundt på legepladsen og ved om vi er i bevægelse eller i ro. Børnene udforsker tydeligt denne sans når vi går på besøg i gymnastiksalen, eller er i Bilka med mor og far. Der skal løbes rundt. De er ikke nået i deres udvikling, til at kunne se rummets størrelse, det skal mærkes fysisk. Som forældre vil I mærke, at sansen ofte er utrænnet, når I ex. gynger sammen med jeres barn, og I bliver "søsyge".

Vores følesans har stor betydning for samværet med andre mennesker og vores sociale liv. Når vi holder samling, sidder vi tæt sammen, vi holder hånden. I Børnehuset styrker vi den også ved at børnene selv spiser og drikker, med hjælp i starten, fra de er ca. 1 år. Vi leger med mudder på legepladsen, børnene laver massage på hinanden, vi taler og mærker på forskellige overflader. Koldt, varmt, stikker, kilder eller er blødt.

Vi har også fokus på at børnene for styrket deres kropsbevidsthed. "Fryser du?", "Av, du slog dig" eller "Din næse løber, du skal lige have tørret den".

Den viden vi har om barnets motoriske og sansemæssige udvikling, har betydning for de aktiviteter vi vælger at igangsætte med børnegruppen. Det er lege og aktiviteter der styrker barnet, hvor det er i sin udvikling. Ofte aktiviteter som samtidig styrker sproget og den sociale udvikling. Vi er opmærksomme på at vi som voksne er rollemodeller også på dette område, så de voksne hopper, triller og leger også med mudder.

Blandt andet vil vi:

- Forsøge at komme i gymnastiksalen en gang om ugen med de mindste, men vides først til august om det er muligt
- Hver dag skal børnene på legepladsen og motorisk udfordres
- Opmærksomhed på motoriske lege f.eks. til samling
- Børneyoga på nogle af grupperne

Natur, udeliv og science

Tilhørende mål:

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.*

- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.*

Mange tænker science i daginstitution? For science oversat betyder - videnskab og skal vi nu til at lære børn noget om videnskab og svaret er, "ja", for børn er af natur små videnskabsmænd.

De øver, eksperimenterer og undersøger, og hvis man som voksen stopper dem i det i stedet for at bakke det op og udvikle det, er det problematisk (Karen Bollingberg).

De voksne, pædagogerne og forældre skal dog ikke vide alt om f.eks. edderkopper eller affaldssortering. Vi skal være nysgerrig sammen med børnene og sammen undersøge de forskellige ting der optager barnet.

Vi skal dog være opmærksomme på ikke altid at give børnene svarende med det samme, for så kan tingene blive låst fast og der er ikke mere at snakke om eller undersøge (Thorleif Frøkjær).

Vi skal lade barnet tænke og evt. finde svarene sammen. Hvis barnet ikke selv kan, skal vi voksne understøtte og vise barnet vejen f.eks. hjælpe med at stille hv-spørgsmål til det vi er ved at undersøge.

Er barnet selv i gang med at undersøge f.eks. en edderkop, er det vigtigt, at vi voksne lytter efter og dermed kan vi hurtigt finde frem til hvad der optager barnet, det kan være det slet ikke er edderkopen, men det spind den lave?

Man kan f.eks. tage udgangspunkt i nedenstående faser når man skal i gang med science:

1. Observering fasen: Kig på hvad børnene er interesseret i. Følg børnenes spor. Er de f.eks. optaget af vand? Børnene griber tit selv det naturvidenskabelige nu. Eller tag udgangspunkt i noget aktuelt. Det kunne være affaldssortering eller hvor kommer grønsagerne fra.
2. Beslutningsfasen: Tag en beslutning og så science vejen. Beslutningen kan enten komme fra børnene, fra pædagogerne eller fra politisk niveau, som det f.eks. sker, når der bliver besluttet, at alle dagtilbud i en kommune skal arbejde med science.
3. Undersøgelses fasen: Pædagogerne har nu gjort sig klogere sammen med børnene. Man undrer sig og danner en hypotese.
4. Den narrative fase: Pædagoger og børn skal nu tale om deres undersøgelse eller opdagelse. Pædagogerne lader børnene stille spørgsmål. De voksne må gerne fortælle og formidle viden og egne oplevelser, bare de ikke docere og formidle tør faglig viden på det forkerte tidspunkt.
5. Den æstetiske fase: Børn og pædagoger bearbejder deres indtryk ved at skabe noget kreativt. Det kan være gennem bevægelse, tegning, maling, video, lyd, en leg, planche eller en historie.
6. Delingsfasen: Børnene og pædagogerne fortæller og formidler deres viden og erfaring til f.eks. forældre eller de andre børn i institutionen.

Science og læring i naturen kan give mere overskud i hverdagen, og er et rum, der kan begrænse følelser af stress eller mangel på koncentration (Louv, 2008). Forskning viser også, at børn fra naturbørnehaver er mindre syge end børn fra "almindelige" børnehaver (Ejbye-Ernst, 2013).

Derfor er det vigtigt at børnene jævnligt kommer ud i naturen, da det er mindre stressende og de børn der jævnligt opholder sig ude og bliver beskudte, bliver sjældnere syge. Derfor bestræber vi os på i Grønnevang, at børnene kommer ud, mindst en gang om dagen.

Før-matematik kommer også noget vi skal beskæftige os med, og hvad er så det. Før-matematik er meget med forholdsord, f.eks. edderkoppen kravler op eller ned af muren, billen kravler under bladene.

Det er vigtigt at vi voksne husker, at sætte ord på disse forholdsord. Samt lade børnene komme med svar på, hvilken pind der er længst og hvilken er kortest? Og få børnene til at se forskel på bladenes struktur og evt. se at der findes mange forskellige mariehøns, men hvordan er de forskellige? Og evt. dele sten op i størrelser og farver og derefter tælle hvor mange der er af de forskellige slags.

I Grønnevang børnehus, vil vi gerne være grønnere. Derfor har vi valgt, at være med i en forsøgsordning i Hillerød omkring affaldssortering i daginstitution. Arbejdet med affald og sortering skal i Grønnevang børnehus, ikke kun være et kort forløb, men en ændring af normen for både medarbejder, børnene og forældre (hen imod en renere institution).

Ud over at affaldssortere i vores hverdag f.eks. madrester, papir og plastik, vil vi have fokus på genanvende materialer, når vi laver kreative aktiviteter f.eks. lave robotter af genbrugsting, lave lanterner af glas og sår frø og karse i tomme mælkekartoner.

Vi vil gerne at børnene i Grønnevang, gennem leg og læring får en tidlig og udvidet opmærksomhed på affald, samt et positivt engagement i affaldshåndteringen, der i sidste ende smitter af hjemme og bliver en del af deres naturlige hverdag.

Kultur, æstetik og fællesskab

Tilhørende mål:

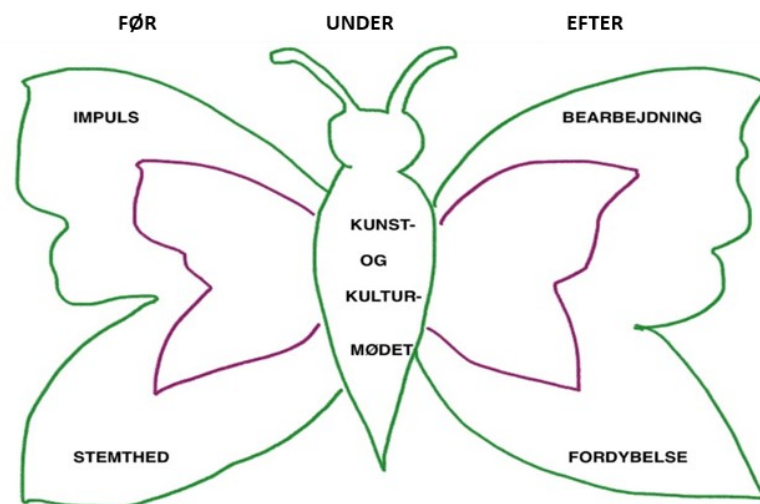
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.*
- *Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.*
-

Børns nysgerrighed er sanselig. Derfor er det vigtigt, at vi som pædagoger tør gribe øjeblikket og følge børnenes kreative spor, også i hverdagspædagogikken.

Når man taler om "den optimale læreproces", handler det om interaktionen mellem tre læringsformer:

1. Empirisk læring: sansning, erfaring, oplevelse og opmærksomhed. Den kropslige læring, "learning by doing", det vi gør når vi går ud i naturen, når vi mærker, sanser og finder.
2. Æstetisk læring: At omsætte indtryk/virkelighed. Symbolsk, kulturelt og kommunikation. Den læring, der er forbundet med følelserne, når vi udtrykker os kunstnerisk, når vi laver dyrene i fx papmache.
3. Diskursiv læring: sproglig og analytisk, altså det kognitive, rationelle og logikken. Læringen, der henvender sig til vores intellekt. Når vi ser film om dyrene, læser om dyrene mm.

I Grønnevang Børnehus benytter vi typisk "sommerfuglemodellen", når vi skal lave en aktivitet/forløb med børnene og her har vi også de tre læringsformer i spil.

Før: Empirisk læring, vi får en idé, når vi sanser, mærker oplever. Børnenes kreative spor. (forberedelsen).

Under: Æstetisk læring: Vi møder kunst og kultur. Vi udtrykker os. (processen).

Efter: Diskursiv læring: Vi bearbejder og analyserer det vi har lavet. (evaluering).

Det man dog skal huske i sådan en læreproces er, at det er når oplevelsen (under) er præsent, at det (efter) giver mening. Altså det er når processen er præsent at evalueringen giver mening.

I Grønnevang Børnehus er vi multikulturelle og der er en del tosprogede børn. Nogle af vores børn har ikke kendskab til kulturinstitutioner og har derfor ikke haft muligheden for at finde ud af, hvordan man navigerer sådan nogle steder. Derfor er det vigtigt, at vi som institution præsenterer de forskellige kulturinstitutioner i nærområdet for børnene og det kan gøres i forbindelse med de æstetiske læreprocesser vi kommer gennem, når vi arbejder med årshjulet.

Et æstetisk læringsmiljø:

Som pædagog, i forhold til den æstetiske proces, er det vigtigt at kunne møde børn med en åben nysgerrighed over for deres egne idéer, oplevelser og interesser.

Det er vigtigt at give dem troen på egne evner og ressourcer, at give dem en oplevelse af, at de er noget og at de kan noget, både alene, men også i fællesskab med andre.

De æstetiske udtryksformer kan bidrage med, at de kan åbne op for muligheden for at børnene får øje på egne evner og talenter og at det kan give dem oplevelsen af, at det de selv kan skabe, er værdifuldt og betydningsfuldt.

I en travl hverdag kan vi som pædagoger typisk være pressede på tid og have svært ved at forblive fordybede i en aktivitet, i længere tid ad gangen, da der kan ske mange afbrydelser i løbet af sådan en aktivitet. Derfor vil det være en god idé, når man skal arbejde med en kreativ aktivitet, på forhånd at have klargjort, hvem der er, "Fordyber" og hvem der er "Flyver" under aktiviteten og at dette skal overholdes, så længe aktiviteten er i gang. Dette giver nemlig plads til fordybelse for både børn og voksen og skaber et kreativt fremmende læringsmiljø.

I en pædagogisk kreativ proces kan det være en idé at have materialer tilgængelige i børnehøjde under aktiviteten og at aktiviteten kan fortsætte over tid, uden at det behøver at blive pakket væk, hver gang aktiviteten afbrydes.

Dette kan dog være grænseoverskridende og et kontroltab for de fleste voksne, men hvis vores egne grænser, forbehold og usikkerhed, som voksen og rollemodel, kommer til at fylde i rummet, kan det være med til at hæmme og begrænse børnenes deltagelses- og oplevelseslyst.

Derfor er det vigtigt, at man som pædagog gør sig tanker om, hvordan man kan skabe en gensidig tillid, når der arbejdes i aktiviteten, uden rettelser eller usynlige firkantede regler.

Det er vigtigt, at der er sammenhæng mellem rummets indretning, materialernes tilgængelighed, rammesætningen og den pædagogiske intention med aktiviteten.

Hvis vi indretter et rum, hvor man hele tiden skal være på forkant og hvor man skal tage en masse praktiske hensyn, kan dette være med til at bremse fordybningen, nærværet og modet til at eksperimentere hos børnene.

Hvis man derimod får skabt et rum, hvor der er plads til at prøve sine kreative idéer af uden hele tiden at blive stoppet pga. man skal være forsigtig eller fordi man skal være bange for at komme til at spilde, så vil det skabe en følelse af accept og give ro og fordybelse hos børnene.

Tillid og tryghed kan være en afgørende faktor for udfoldelsen af børns kreativitet og når vi som voksne udviser tryghed i aktiviteten og formår at være åben over for den kreative proces, så bliver børnene det også.

Noget der kan hæmme den kreative proces er "den indre overdommer", som de fleste voksne har. Det er vigtigt, at vi som pædagoger stopper med at bedømme og "give karakterer" til børnenes produkt og vi skal turde have tillid til, at det de gør, i den kreative proces, er godt nok. Her skal vi turde arbejde på kanten af kaos, mærke hvor den kreative proces fører børnene hen, i stedet for at bruge kræfter på at få børnene til at sidde stille og gøre tingene "korrekt", for hvad får vi egentlig ud af at kontrollere adgangen til materialerne, bestemme aktivitetens rækkefølge eller lægge begrænsninger ned over børnenes skabende proces?

Kunst og kultur:

- Mange af vores emner er med omdrejningspunkt i årets gang – traditioner
- Særlig opmærksomhed i forhold til at udfolde os kreativt i disse perioder
- Særlige tilrettelagte ture for de ældste børn til diverse steder – slottet, museer, Mutter Grib, teater, bio etc.

Øvrige emner vi er optaget af – og som understøtter vores læreplan

Digitalisering:

Et stort teknologiforbrug er ikke ens betydning med at man er godt digitalt dannet. Derimod skal børns digitale kompetencer understøttes gennem grundigt tilrettelagte pædagogiske aktiviteter i den pædagogiske praksis, altså der hvor det giver mening i forhold til læreprocessen. Det er nemlig afgørende, at børn tilegner sig gode digitale færdigheder og bliver digitalt dannet så tidligt som muligt, så de senere hen på bedst vis kan færdes online på egen hånd.

Digitale redskaber er ikke kun, som mange har en forforståelse af, en iPad eller computer, hvor man skal være inaktiv, derimod er der mange forskellige digitale redskaber, som rummer pædagogiske aspekter.

De digitale redskaber kan også understøtte de sociale og faglige fællesskaber fordi de bl.a. kan bruges af flere på samme tid til at skabe, eksperimentere og udvikle sammen, det kan derfor blive en brobygger børn og børn imellem eller barn og voksen imellem. Det kan være med til at skabe nye deltagelsesmuligheder i fællesskabet og derved give mulighed for at understøtte inkluderende leg- og læringsfællesskaber, når man arbejder struktureret og pædagogisk med digitale redskaber.

(Ozobotts, Osmo, stop motion, musikvideo, digitale spil, lyd-klemmer, digital orienteringsløb/skattejagt 2 og 2, fælles høretelefoner, Book Creator)

Et digitalt redskab kan også bruges til at tegne, filme, skabe, bygge og fortælle med og derved understøtte børns kreative skaberevne og derved bliver de i stedet for passive forbrugere til producenter, der aktivt skaber og udvikler digitalt (Book Creator, stop motion). Digitale redskaber kan være en pædagogisk ressource, da de giver børnene muligheder for at udforske verden på nye måder (mikroskop, zoom, timelaps).

Teknologien fylder mere og mere og derved også spørgsmålet om børnenes digitale dannelse. Det gælder både i institutionen, men også derhjemme. Forældre workshop udstilling af de digitale remedier vi bruger evt. lån fra Digiteket. Fx Mediepatruljer, de store børn, har en bod, hvor de viser de forskellige digitale redskaber, vi har arbejdet med.

I Grønnevang Børnehus er vi på mange forskellige niveauer i forhold til digitalisering og i forhold til at anvendelse digitale medier sammen med børnene.

Derfor har vi igangsat flere forskellige tiltag, således at alle udvikler sig - så det ikke kun er de få som der allerede kan, der anvender digitalisering, men at vi hjælper hinanden i gang med de digitale redskaber og benytter dem fx på tværs af kompetenceområder.

Fælles opmærksomhed for alle i Grønnevang Børnehus, er at tænke digitalisering bredere end til brugen af iPad og PC og digitaliseringskompetencepædagogerne, kommer med nye og andre digitaliseringsmedier man kan bruge, i forhold til de pædagogiske læreplaner og årshjulet fx via Digiteket.

I forbindelse med børnenes brug af bl.a. digitale fotos, arbejdes der med børnene om etik – hvornår må man tage billeder og af hvem, og hvordan må de bruges – digital dannelse i bredere forstand.

Affaldssortering i Grønnevang Børnehus

I Grønnevang Børnehus har vi et ønske om at være grønnere. Vi har derfor besluttet at være med i et forsøg, hvor vi er den ene ud af 2 daginstitutioner i Hillerød, som aktivt skal i gang med affaldssortering. Vi håber at projektet på sigt, vil kunne ændre på børnenes, medarbejdernes og forældrenes syn på vigtigheden af affaldssortering hen imod en grønnere og mere bæredygtig institution.

Vi ønsker at vores affaldssortering skal tage sit udspring i børnehøjde. Det skal formidles til børnene via os voksne, med hensyntagen til deres udviklingstrin. Vi mener det er vigtigt, også at inddrage forældrene som en aktiv del af projektet. På den måde har børnene mulighed for at opleve, at der er en ” rød tråd ” mellem affaldssortering hjemme i familien og i deres vuggestue/børnehave.

Ud over at affaldssortere i vores hverdag f.eks. madrester, papir, plastik, vil vi også have fokus på at genanvende materialer når vi laver kreative aktiviteter.

Gennem formidling og snakke i børnehøjde, vil vi tage udgangspunkt i børnenes spor. Hvad er de nysgerrige på? bruger de skrald fra f.eks. legepladsen i deres indbyrdes lege ? kender de forskel på skrald ? reagerer de på når der ligger skrald i skoven ?. Ud fra børnenes spor kan vi lave små aktiviteter/projekter, som at genanvende æggebakker til at så karse i, bygge robotter af plastik, metal og knapper, og lave lanterner af syltetøjs glas. På den måde kan børnene, med tiden, blive fortrolige med bæredygtighed, og lade det blive en del af deres leg og nysgerrighed på miljøet.

For at børnene kan blive en aktiv del af affaldssorteringen, og få en større forståelse af hvad det går ud på, er det vigtigt at det bliver gjort visuelt. Ved at stille små spande op, både på legepladsen, men også på de enkelte stuer, kan børnene lære hvor det forskellige affald skal smides hen. På spandene kan sidde pictogrammer der med tydelighed viser ... madaffald, plastik, papir, glas og metal.

Et fællesprojekt kunne være at lave en trækvogn med de forskellige affaldsspande, handsker, snappere mm., som så kunne tages med på f.eks. skovture. På længere sigt, kunne et besøg på Hillerød Genbrugsplads være en spændende oplevelse, hvor børnene kunne se hvor det forskellige affald kommer hen.

Vi ønsker at børnene i Grønnevang, gennem leg og læring, får en tidlig og udvidet opmærksomhed på det, at passe på vores natur, mennesker og dyr, og at de bliver nysgerrige på det at sortere affald og forstår vigtigheden af bæredygtighed.

Vi glæder til at komme i gang med et spændende og vigtigt projekt.

Pædagogisk grundlag - *de blå blade*

Børnesyn

Loven siger:

- Det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksne, men også støttes og værdsættes i de første år.

I [Hillerød kommunes dagtilbud](#), møder vi børnene ud fra et børnesyn med et anerkendende perspektiv. Med anerkendelse tænkes der på et menneskesyn baseret på tanken om gensidig ligeværd.

- "At møde børnene med anerkendelse og indlevelse i børneperspektivet, hvor rummelighed og forskellighed sikrer, at børnene føler sig som fuldgyldige medlemmer af en gruppe og en kultur gennem forpligtende relationer".
- "Når man taler om inklusion, ophæver man først og fremmest begreberne normalt og specielt, og alle mennesker betragtes som unikke individer, hvorfor nogle ikke kan være mere specielle end andre"
- "Ethvert menneske har en ukrænkelig værdi uanset alder, køn, race og klasse Det enkelte barn er unikt med et udviklingspotentiale, som er helt dets eget. Alle børn har ret til ligeværdig deltagelse og læring gennem fællesskaber", (FN børnekonvention §12).

I arbejdet med Den Styrkede Pædagogiske Læreplan skal vores praksis understøtte, at dette perspektiv er levende gennem barnets ret til leg, medbestemmelse, til at være forskellig og udvikle sig i forskelligt tempo, at møde omsorg og stimulation, udfordringer, positive forventninger og tillid fra det pædagogiske personale.

”De danske dagtilbud skal være med til at understøtte det gode børneliv, forstået som et liv, hvor der er plads, tid og ro til at være barn, og hvor et nært og tillidsskabende pædagogisk personale giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig”.

Medarbejdernes opgave bliver, at skabe en organisatorisk ramme og et læringsmiljø, der muliggør dette – med henblik på optimale muligheder for barnet trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Dannelse og Børneperspektiv

Loven siger:

- Børn på f.eks. 2 år og 4 år skal høres og tages alvorligt, som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse. Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så børnene oplever at have indflydelse på udformning af dagligdagen og aktiviteterne uanset baggrund, køn, alder og kultur. Det pædagogiske personale i dagtilbuddet skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet selv er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge, som personalet er ansvarligt for at skabe.

-

I Rammer og indhold udgivet af Børne- og Socialministeriet læser vi videre:

- Dannelse, ligestilling og demokrati skal medtænkes i det daglige pædagogiske arbejde, så barnet oplever at have indflydelse på dagligdagen uanset dets baggrund, køn, alder og kultur.
- Små børn skal høres og tages alvorligt.

Dannelse

- Dannelse er en dybere form for læring, hvor barnet forankrer værdier og viden i sin egen personlighed som en rettesnor til at orientere sig og handle i en global verden som et hensynsfuldt, kritisk og demokratisk menneske.
- Det pædagogiske personale skal invitere barnet til at være aktivt deltagende, så barnet er med til at skabe sin læring og konkrete deltagelse i demokratiske sammenhænge. Det er personalets ansvar at skabe disse sammenhænge og rammer.
- Det dannende indhold skal være meningsfuldt, udfordre barnet og danne afsæt for barnets måder at handle på i en global verden.

Børneperspektiv

- Det pædagogiske læringsmiljø skal tage udgangspunkt i et børneperspektiv, uanset om der er tale om hverdagssituationer, børneinitierede aktiviteter eller voksenplanlagte forløb.
- Det kan fx ske ved at planlægge aktiviteter med udgangspunkt i børnenes interesser eller ved at indsamle dokumentation til evalueringer, der indfanger børnenes oplevelser af læringsmiljøet.

I Grønnevang Børnehus tilslutter vi os med al tydelighed

- I ovenstående beskrivelser af Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, er der stor overensstemmelse mellem vores værdier, visioner og holdninger (se senere) og det hele medtænkes som fundamentet i vores arbejde med de øvrige emner i det pædagogiske grundlag og i vores læreplanstemaer.
- Det er med ovenstående vi kan spørge hinanden om den praksis vi udøver læner sig op af loven, Hillerød Kommunes mål og FN's børnekonvention og dermed børns rettigheder.

Pædagogisk Læringsmiljø

Loven siger:

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse i børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.

I 2019 var vi en del af et udviklingsprojekt – Rum og Læring - i Hillerød Kommune, så gav os megen inspiration og fælles pædagogisk fokus til indretning af læringsmiljøer.

Måden vi indretter os på har en betydning for børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Vi vil som udgangspunkt at alle grupper skal have 4 forskellige zoner til rådighed gennem hele dagen, som skal tilgodese børnegruppens forskellige behov, læringsaktiviteterne og personalets måde at organisere sig på.

På alle grupper skal der være legezoner for børnenes egen leg, der skal være mulighed for den fysiske leg, den fordybende leg med en voksen og en stille zone.

Ud over den fysiske indretning har den måde vi organiserer vores arbejde på en stor betydning.

- Vi er meget opmærksomme på i vores dagligdag, at børnene er delt i mindre grupper så meget som muligt.
- Vi spiser ved små borde med en mindre gruppe børn, vi har læseleg i små grupper, går på ture i mindre grupper, har aktiviteter og andre vokseninitierede lege i mindre grupper.
- Dels giver denne måde at arbejde på mulighed for større fordybelse for den enkelte medarbejder i forhold til det enkelte barn. Men det giver også den børnegruppe som ikke er i gang med voksen initieret aktivitet, mulighed for selv at være i gangsættende og være i egen leg.
- På alle grupper er der aktivitetsplaner – som er planer der er lavet af de voksne og primært for de voksne og med udgangspunkt i vores årshjul, traditioner, årets gang, temaer og det børnene i øvrigt er optaget af.

Rutiner som et læringsmiljø

Da vi gik i gang med at arbejde med læringsmiljøer i Den Styrkede Pædagogiske Læreplan, blev vi optaget af læring gennem hele dagen.

I gennem dagligdagens rutiner mener vi, at børnene udvikles, stimuleres, udfordres, medinddrages, dannes – og ikke mindst udvikler selvværd – ved at de dagligt får mulighed for at prøve, øve, få anerkendelse og lærer at mestre, gennem meningsfulde aktiviteter.

Vi mener, at dagligdagens rutiner er vigtige at have opmærksomhed på, idet de netop indeholder de aspekter der skal til for at skabe læring. De er gentagelser, vedvarende, dagligt kommende og giver store muligheder for inklusion og muligheder for at deltage i fællesskabet.

Vi kan have forskellige aktiviteter som vi planlægger og synes på den ene eller anden måde gik godt eller kunne have været bedre – så har vi muligheden for at forbedre aktiviteten til næste uge, næste år eller ikke gentage.

Dagligdagens rutiner – er der hver dag – det er hver dag det skal være rart – det er hver dag, børnene skal afleveres, spise, gå til samling, gå på legepladsen og gå i garderoben – og derfor er det vigtigt for os, netop at have fokus på at det er rutinerne der skal fungere – og fungere som de læringsmiljøer der gentages hver dag – og som skal rumme de værdier, vi som institution har formuleret!

Vi har taget udgangspunkt i ”Pædagogiske rutiner i dagtilbud” – Søren Smidt og Suzanne Krog.

Vi valgte i 2019, som den første rutine, at have fokus på måltidet. Det er tilbagevendende tre gange om dagen, og det er en rutine, som vi alle kan have personlige følelser i forhold til, og derfor også valgt som en rutine, vi ønsker at belyse fagligt.

I 2020 vil vi fokus på garderobepædagogik.

Sammenhænge:

I Grønnevang børnehus arbejder vi helt naturligt med sammenhænge. Da vi jo består af to afdelinger, en vuggestue og en børnehave, er det vigtigt for os, at sørge for at skiftet mellem de to bliver så nemt og smidigt som muligt, for barnet og forældrene.

Tætte relationer er vigtige for børns udvikling, flere forskere peger på kvaliteten af interaktion mellem børn og voksne som den mest betydningsfulde enkeltfaktor i daginstitutionen. Derfor er det af stor betydning, at børn fra vuggestuen ofte kommer på besøg i børnehaven, så der allerede inden de er startet, er en begyndende relation, som giver tryghed for barnet.

Vi vil komme på besøg hos hinanden gennem hele året. Vuggestuebørn vil komme på korte besøg i Frødal hele året, men især de børn der snart skal rykke op i Frødal, vil komme på besøg på ugentlig basis og vil også begynde at deltage i små aktiviteter: ture, male, sanglege ol., med deres nye og ”gamle” pædagoger, så de derved kan danne nye relationer til både voksne og andre børn.

Vi vil også prøve at flytte børn i grupper, forstået på den måde, at man, hvis det er muligt, kan flytte hus, fra Tolvkarlevej til Frødal, med børn man kender og er trygge ved.

Ud over det vil vi anbefale forældre at de bruger tid på indkøring, enten ved at være med børnene i vuggestue/børnehaven i nogle timer om dagen de første dage, eller at barnet får nogle kortere dage den første tid.

Når man som lille barn og familie skal begynde i Grønnevang Børnehus, er det en stor og ny verden at træde ind i, både som barn, men også som forældre.

Vi prioriterer indkøring og opstart rigtig højt i vores arbejde. Hvert barn får en primær og sekundær voksen, som det nye barn skal blive tryk ved, så det bliver klar til at kunne sige farvel til mor og far.

Vi prioriterer, at det er disse 2 voksne, er dem der har den tætte kontakt; pusler, putter og spiser med. Det er ikke noget nyt for vores hus, men ny forskning, bakker vores praksis op, da det er det antal voksen det lille barn kan rumme ud over sine forældre, for at udvikle en sund tilknytningsstrategi. En strategi de bruger resten af deres liv.

Ved opstart i Børnehuset vil den primære voksne tage en samtale med forældrene. Der vil man tale om de vaner og rutiner barnet har med hjemmefra, for at lette overgangen fra hjem til vuggestue. Vi taler om, hvor langt barnet er udviklingsmæssigt, hvad det kan lide; at spise, lege med og aktiviteter, det er vant til.

Vi forventer at forældrene har ca. 14 dage til indkøring. Hvor forældre er med de første 2-3 dage, og derefter er barnet alene mere og mere. Det aftales fra dag til dag, da ingen børn er ens, og reaktionen på vuggestuestart kan være meget forskellig.

Sammenhæng mellem dagtilbud og skole

I Grønnevang er der en 20 år lang tradition for at skabe sammenhæng i overgangen fra dagtilbud til skole. Et samarbejde institutioner og skole imellem, som har udviklet sig til en model som ser ud som følgende:

- Skolen deltager på et forældremøde i daginstitutionen i maj/juni
- Vi starter med at gå på besøg, en gang om ugen, på skolen i oktober – lige efter efterårsferien
- I perioden januar til april, har vi faste temaer en gang om måneden i et samarbejde med HFO'en, så vi kommer rundt på skolen og der dens forskellige faciliteter
- Når vi er på besøg på skolen kan vi tage billeder, lære hvor toilettet er, hvor vi hænger vores tøj og meget mere. Det er meget tryghedsskabende for børnene dette lange forløb
- For nogle børn er det også sådan, at vi allerede et år før skolestart indleder et samarbejde gennem møder med forældre og skole, med henblik på at skabe den allerbedste skolestart for det enkelte barn.

Børn i udsatte positioner:

I Grønnevang Børnehus er alle børn en betydningsfuld del af børnefælleskabet og alle forældre en betydningsfuld del af forældrefælleskabet.

Med alle børn, mener vi **alle** - også børn der i kortere eller længere af perioder befinder sig i udsatte positioner. Loven siger: "... Det pædagogiske læringsmiljø skal tage højde for børn i udsatte positioner, så børns trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes." (dagtilbudsloven §8, stk. 5)

Men hvad vil det sige, at et barn er i en udsat position? "Udsathed" kan nogle gange komme til at blive brugt, som noget der betegner en bestemt gruppe af børn – dem der "er noget med". Det kan skabe en opfattelse af, at der er et "dem" og et "os" og gøre begrebet meget statisk. Det er ikke den måde, vi ønsker at tænke "udsathed" på hverken i Grønnevang Børnehus eller i Hillerød Kommune. Vi ønsker at se "udsathed" som en langt mere dynamisk ting, da børn i udsatte positioner ikke nødvendigvis er udsatte hele tiden. Børn skifter position i kraft af deres deltagelse i forskellige sammenhænge forskellige steder i løbet af dagen. Når betegnelsen bruges statisk, lægger den op til en fastfrysning af generelle egenskaber ved ualmindeligt fungerende børn, men vi ønsker ikke at bruge "udsathed" som en børnekategori. Vi tænker det i højere grad som en betegnelse for et praksisforhold, hvor børns deltagelse er pædagogisk nødvendigt. (Den styrkede pædagogiske læreplan – grundbog til dagtilbudspædagogik, kap 8 s 109)

Når vi tænker sådan om det at befinde sig en udsat position, giver det også mening at tænke, at vi alle kan komme til at befinde os en sådan situation – alle børn kan komme til være i udsatte positioner i kortere eller længere periode: Der kan være tale om børn med psykiske eller fysiske funktionsnedsættelser, børn med en svag socio-økonomisk baggrund, børn der har oplevet skilsmisse, sygdom eller dødsfald, børn der får nye søskende, børn der er "nye" i institutionen, osv.. Kort sagt børn der rammes af små eller store ting, der for en periode påvirker deres muligheder for at indgå i børnefællesskabet, og derfor har brug for en ekstra pædagogisk håndsrækning.

I Grønnevang Børnehus samarbejder vi sammen med forældrene med de samarbejdspartnere det kan være nødvendige for at hjælpe det enkelte barn til den bedst mulige trivsel – det kan være logopæder, psykologer, fysioterapeuter, sundhedsplejesker, socialrådgivere osv. Det gør vi på baggrund af den fælles strategi vi har i Hillerød Kommune, og som det stå beskrevet i "Fælles børn – Fælles ansvar":

I Hillerød Kommune arbejder vi for, at børn og unge får et liv så tæt på et almindeligt hverdagsliv som muligt. Når et barn eller en ung ikke trives, er det vores opgave, at de understøttes med en tilstrækkelig hjælp. Vi har i Hillerød Kommune tilbud, der både retter sig mod forebyggende, foregribende og indgribende indsatser. De fagprofessionelle skal tilbyde en relevant og tilstrækkelig hjælp således, at børnene eller de unge kommer i trivsel. Vi arbejder kontinuerligt på en bevægelse fra udgangspunktet og ned ad en indsatstrappe, hvor børnene og de unge i mindre og mindre grad har brug for indsatser og i stedet bliver i stand til at mestre eget liv. Forældrene og barnet eller den unges netværk er vigtige aktører i denne udvikling. (Fælles børn – Fælles ansvar (2019) s. 13)

Børnefællesskaber:

Som en del af Det Fælles Pædagogiske grundlag ligger temaet "Børnefællesskaber" og som loven siger "sker al leg, dannelse og læring i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale fastsætter rammerne for. Relationer og venskaber er afgørende, hvor alle børn skal opleve at være en del af fællesskabet og blive respekteret og lyttet til..." (forarbejder til dagtilbudsloven §8, stk 2)

I Grønnevang Børnehus ser vi dette som grundlæggende for vores arbejde, og gennem de fællesskaber, vi indgår i gennem hele dagen, hvad enten der er tale fællesskaber børn og børn i mellem eller børn og voksne imellem, er det vigtigt, at vi som voksne giver plads til, at børnene kan danne nye relationer og afprøver forskellige positioner i både leg, voksenplanlagte aktiviteter og forskellige rutineopgaver som fx borddækning. Alle børn har ret

til at deltage i fælleskaber, og de gør det på hver deres måde – nogle børn er meget initiativrige og aktive i forhold til gå ind i sociale fælleskaber, mens andre børn er mere tilbageholdende og iagttagende.

Alice Kjær refererer i sin bog "Jeg er Mig – alsidig personlig udvikling i børnehøjde" til lektor i pædagogik Sven-Erik Holgersen teori om, at børn kan have 4 overordnede strategier for, hvordan man kan være deltagende på:

1. **Imitation, efterligning**, hvor barnet efterligner en voksen eller et andet barns handling.
2. **Indlevelse i aktiviteten**, hvor et barn bliver helt opslugt af en aktivitet og de andre der deltager.
3. **At tilføje nyt**, hvor barnet af sig selv tilføjer nyt til eller bygger videre på en aktivitet eller leg det i forvejen kender.
4. **Bortvendt engagement**, hvor barnet er tilstede men ikke aktivt deltagende. Barnet kan for andre virke observerende eller måske nærmest uinteresseret i aktiviteten, men kan efterfølgende til fx forældre fortælle så engageret og detaljeret om oplevelsen, at man får oplevelse af at barnet har deltaget aktivt.

Når barnet deltager i en aktivitet forekommer ofte flere af deltagelsesmåderne. Uanset hvilke måder barnet vælger, er det vigtige, at det giver mening for barnet selv, og at alle børn gives mulighed for, støttes i og hjælpes til at lære nyt og udvikle sig gennem det sociale fælleskab i vores institution, og at den voksne er med til at skabe deltagelsesmulighed for alle.

Som et eksempel på bortvendt engagement, denne praksisfortælling:

Stuen ældste drenge er inviteret til Judo i den lokale judoklub af en af drengene A. Alle drenge har glædet sig til dagen og talt om arrangementet i dagene op til, og de ankommer alle i højt humør sammen med to voksne fra børnehaven.

Judotræneren tager smilende imod gruppen og fortæller, at de skal tage deres strømper af, så de ikke glider på gulvet, og så må de låne en rigtig Judo-jakke med tilhørende bælte hver. Alle drengene går ivrigt i gang med omklædningen, bortsæt fra drengen B som bryder grædende sammen. Hanne tager ham på skødet og forsøger at trøste ham, men han vil ikke have sine nye strømper af, og han har ikke lyst til at prøve jakken. Hanne siger, at han sagtens kan være med uden jakken, men strømperne er nødt til at komme af. B bliver siddende på skødet af Hanne og kigger på de andre drenge som under vejledning af Judotræneren går i gang med Judohilsner og opvarmning, men B vil ikke deltage.

Da de andre drenge lidt senere får en saftevandspause og mulighed for at lege lidt frit et øjeblik med nogle tove der hænger ned fra loftet, mener B pludselig at han godt kan være med til det med tovene, og han går målrettet ind på gulvet og griber et tov. Da pausen er færdig vil han gerne prøve et par af de to-mands-judoøvelser de andre laver sammen med en af pædagogerne, men han vil ikke danne par med nogle af de andre drenge.

Da B kommer hjem, fortæller han meget engageret sin mor og far om Judo-turen, som han synes har været sjov. Han synes selv, at han var rigtig god til øvelserne, og han kunne faktisk godt tænke sig at gå til judo nu lige som A.

Læring:

Et element i det fælles pædagogiske grundlag er "Læring" og loven siger, at "læring skal forstås bredt, læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, og udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det pædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssig, sociale og kognitive udvikling og forståelse." (Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold)

Når vi tænker læring i daginstitution handler det ikke kun om, at børnene skal tilegne sig faktuel viden om forskellige ting, som fx farver, former, tal, ordforråd osv. – i daginstitutionen arbejdes der med bredere læringsforståelse.

Børn lære ved at udforske med krop og sanser, ved at undre sig og være nysgerrige, ved at eksperimentere og slippe fantasien løs alene eller i samspil med andre både børn og voksne. Det er de voksnes opgave at skabe rum og mulighed for børns eksperimenteren i trygge læringsmiljøer, hvor børnene opfordres og støttes i at prøve, i at famle, at turde begå fejl og prøve igen, på en sådan måde at børnene får lyst at opleve og lære mere.

Den brede læringsforståelse	En smal læringsforståelse
Leg og fantasi har stor betydning for læring	Vægter Logik og faktuel viden
Læring er en social og fælles proces	Læring er en individuel proces
Formsprog er vigtigt: leg, drama, tegning, at konstruere, bevægelse, fortælling, sang og musik	Verbalsprog og skriftsprog er væsentligst
Vægter processen, undersøgelser og eksperimenterende tilgang	Viden er færdigudviklet for efterfølgende at blive kommunikeret til barnet
Mål: barnets trivsel, dannelse, læring og udvikling	Mål: at barnet lærer faktuelle færdigheder

Tabel fra "Jeg er mig – alsidig personlig udvikling i børnehøjde" af Alice Kjær

Børns læring er ikke noget der kun finder sted i voksenplanlagte aktiviteter, som fx en maleaktivitet torsdag formiddag, børn lære hele tiden og hele dagen, både i de voksenplanlagte aktiviteter, men i lige så høj grad også i hverdagens rutiner som fx bordækning og i børnenes egen leg.

I Grønnevang Børnehus arbejder vi selvfølgelig ud fra denne brede læringsforståelse, hvilket bl.a. se når vi...

Leg:

"Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud". (Forarbejder til dagtilbudslovens § 8, stk.2)

Vi har i en lang periode haft fokus på læring og læringsmiljøer med et undervisnings perspektiv, fordi man i skolerne oplevede børn der havde svært ved det faglige i skolen. Vi har en lang tradition med at forbinde læring med en formidling der i høj grad var voksen funderet.

Der er nu forsket meget i børns læring, særligt gennem forskning med aktionslæring, da denne type forandrings model i høj grad muliggøre børns deltagelse. Det er nu den gennerelle forståelse, at børn lære igennem leg. Derfor er legens betydning væsentlig som en del af barnet udvikling. Både egen alsidige personlige, sociale udvikling og i legen bliver der mulighed for at indgå i et fællesskab.

I legen har vi mulighed som personale og understøttende omsorgsperson at sætte rammer for et fællesskab der kan rumme alle.

Vi kan modellere på rammerne i takt med det behov der kommer til udtryk i det fællesskab der er omkring den konkrete leg. Det kan være vi skal invitere os ind i selve legen som en observatør, der ved sin deltagelse kan gå foran, bagved og ved siden af. Det kan være at der skal udvides med nogle roller i dukke krogs legen.

I legen kan vi lege med sanserne, følelserne uden at det enkelte barn nødvendigvis bliver udstillet og opføre sig anderledes for vi leger jo bare.

Legen er et ” forsknings læringsmiljø”, hvor nye tilegnede kompetencer eller manglende kompetencer afprøves.

Legen er der hvor vi griner sammen, klovner sammen, konstruere sammen og udvikler fantasien. Det er også der hvor uroen kan kanaliseres til noget der ikke forstyrrer de andre. Det giver mening at dragen kommer baskende igennem rummet med susende fart for at flyve til vulkanen.

I legen får vi fornemmelse af fylde, former symboler og konstruktion.

Børnene får blik for det gode samarbejde når der skal bygges et højt tårn, eller lægges et svært puslespil.

I legen kan vi arbejde med det gode og det onde på afstand – vi påtager os roller.

Vi har i Grønnevang børnehus deltaget i og arbejdet med vores læringsmiljøer, således at det giver bedst mulig plads til uforstyrret leg, der kan få opmærksomhed og fordybelse. Vi er i en proces nu hvor vi er ved at implementere det vi har lært. Vi kan se der hvor vi har lyttet til børnenes perspektiver og der hvor vi er stoppet op og har set på læringsmiljøet med nye øjne har det en positiv effekt.

I Grønnevang børnehus er det en værdi, at børnene så vidt det er muligt, kan vende tilbage til en ufrivilligt afbrudt leg eller leg der i det hele taget efter børnenes valg er god at vende tilbage til.

Det er en værdi, at legen også kan bruges til at prøve kræfter, men der er samværsregler for at passe på hinanden i det fællesskab, som skal overholdes når man skal lære at være en god ven og man skal lære at lytte til andres signaler. Det er os som voksne der har ansvar for det.

Vi holder os løbende orienteret i den forskning og det der fagprofessionelt rører sig i forhold til at udvikle børnenes leg. Fordi det at være en del af et fællesskab har så stor betydning for et barns trivsel og udvikling værdisætter vi udendørs og indendørs lege der har fokus på det at være fælles snare end at vinde og komme først.

Vi forsøger at udvikle vores lege ved at tage et sociokulturelt perspektiv, så det giver et større kulturelt fællesskab.

Vi søger at skabe fryd i legen, så vi får følt succesen når noget er dejligt at være i.

(Litteratur som er lagt til grund for vores refleksioner, Kom ind i legen, Frydleg, børns leg og eksperimenterende virksomhed, leg så hjernerne banker og Ugler i mosen og gamle lege fra både DGI og Gerlev idrætshøjskole)

Forældresamarbejde

- ”Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring og udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst.”
- ”Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud.”
- ”Dagtilbud skal endvidere i samarbejde med forældre og skole sikre en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære.

(Dagtilbudsloven § 7, Rammerne for den nye styrkede læreplan, 2018, 7)

Nøgleord som **trivsel, omsorg, overgange, sammenhæng og forskellige samarbejder som møder, dialoger om barnets læring og arrangementer**, er med til at skabe det gode børnemiljø og et miljø hvor barnet føler sig som en del af fællesskabet.

Grønnevang Børnehus har altid lagt stor vægt på et godt og udviklende forældresamarbejde. Læreplanen fremhæver nogle nøgleord der gør sig gældende i **det gode forældresamarbejde med barnet i centrum**.

Forældrene kender deres barn bedst og derfor er det vigtigt for os det pædagogisk personale at invitere forældrene til at bringe deres viden i spil.

I Grønnevang Børnehus forsøger vi at være tydelige, når barnet starter, på hvilken voksen eller voksne der vil være primære omsorgs personer.

Vi fortæller også at vi er et samlet hus og derfor også hjælper hinanden så vi forbereder på at nogen gange kan der være undtagelser.

Vi indbyder til dialog, åbenhed og tilbyder at forældrene altid kan komme til os, hvis de har spørgsmål, det kan være om barnets trivsel, relationer eller madvaner. Hvis vi ikke på stående fod kan træde væk fra stuen, finder vi i fællesskab en dato for uforstyrret dialog. Desuden tilbydes der mulighed for 1-2 samtaler om barnet i løbet af året.

I dagligdagen ved afhentning og på Børneroden, forsøger vi at bygge bro så der bliver skabt **sammenhæng** mellem familieliv og børnehaveliv.

Det er også vigtigt når vi har opmærksomhed på barnets trivsel, at både små og store forandringer bringes frem i dialogen med forældrene. Der kan være ting i familielivet, som har en betydning for barnets hver dag.

Dagtilbudsloven §8 stk. 6., siger at det skal fremgå, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.

Der er sprogvurderingen som danner dialog om barnets sproglige udvikling. Vi vejleder også og snakker om muligheder for den videre udvikling i forhold til spil, leg og bøger, med henblik på at fremme udviklingen og samarbejde med hjemmet om barnets læring.

Vi låner også en bog med hjem som barnet har interesse og er optaget af så barnet kan få mulighed for at invitere sin forældre ind i et fællesskab omkring bogen.

Forældrene kan have brug for vejledning i forbindelse med læring omkring grader af og grænser for selvhjulpenhed for at få den optimale udvikling. Fagprofessionel vejledning i hvilke lege der kan fremme og dermed være udviklende af barnet modsat afviklende af barnets udvikling. Det er vores rolle at vejlede efter behov så der bliver sammenhæng og rød tråd i det fælles læringsmiljø vores to arenaer giver.

Vi vil i Grønnevang undersøge i hvilke sammenhæng det giver mening for børn og forældre at bidrage med input til børnenes læringsmiljøer. Til eksempel kan nævnes samarbejde omkring læringsmiljøet rutinerne spisning, garderobe, det at skulle have en lur, legeplads, ture og virksomhedsbesøg.